

Вступ до історії України та громадянської освіти
5 клас
Основна частина

Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності	Очікувані результати навчання	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
Вступ			
Я та інші. Що я знаю про себе.	Пояснення, бесіда, коментоване читання тексту, перегляд і обговорення тематичного відео (за наявності), самопредставлення учнів.	Учень/учениця: – називає власне прізвище, ім'я, по батькові, розповідає про членів своєї родини, називає їхні імена (по можливості прізвища та по батькові, професії та вид діяльності); – називає адресу проживання; – за допомогою вчителя розповідає про власні інтереси, спосіб життя.	Формування позитивного емоційного ставлення до вивчення навчального предмета. Розвиток пізнавальної активності на основі ознайомлення учнів з новим навчальним предметом.
Розділ І. Людина і сім'я. Людина та громада			

Людина і сім'я.	Пояснення в поєднанні з проблемним, інформаційним і ілюстративним викладом навчального матеріалу. Перегляд та обговорення тематичного відео,	Учень/учениця: – називає власне прізвище, по можливості, прізвища найближчих родичів (бабусь, дідусів, дядьків, тіток); – знає імена членів сім'ї;	Формування уявлень про сім'ю, членів родини, їхні обов'язки, про правила поведінки дитини в сім'ї. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі складання розповіді про
-----------------	--	--	---

	сюжетних картин (за наявності). Бесіда, обмін думками. Дидактичні ігри.	– розповідає, як утворюються сім'ї; – за допомогою вчителя розповідає про обов'язки членів сім'ї; – розповідає про власну допомогу батькам (іншим членам сім'ї); – поважає гідність інших осіб; – за допомогою вчителя розповідає про правила поведінки дитини в сім'ї.	сім'ю та її членів. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування власного прізвища, імен та прізвищ найближчих родичів. Виховання поважного відношення до членів родини, формування позитивного відношення до трудових обов'язків молодших членів сім'ї.
Історія мого роду. Родовід.	Пояснення з елементами бесіди, пояснення з опорою на наочність, індивідуальна робота.	Учень/учениця: – за допомогою вчителя, знає, як знайти інформацію про предків (розповіді членів родини, перегляд сімейного фотоальбому, відео, пошук інформації в мережі Internet); – працює з фотографіями із сімейного фотоальбому; – за допомогою вчителя (батьків) складає родинне дерево.	Формування уявлень про рід, його історію, родовід. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування інформації про членів родини. Розвиток уваги під час перегляду фотоальбомів, відеозаписів тощо. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі складання розповідей про членів родини, історію роду. Розвиток логічного

			мислення шляхом встановлення причинно-наслідкових зв'язків і визначення родинних стосунків. Розвиток просторової орієнтації у процесі знаходження на карті місця проживання предків. Розвиток дрібної моторики пальців рук у процесі створення родоводу. Виховання поважного ставлення до членів сім'ї.
Родинні традиції і пам'ятки.	Розповідь, пояснення в поєднанні з ілюстративним викладом навчального матеріалу. Перегляд та обговорення тематичного відео, сюжетних картин (за наявності). Бесіда, обмін думками. Дидактичні ігри.	Учень/учениця: – розповідає про родинні традиції (святкування днів народження членів сім'ї, відзначення релігійних свят тощо); – називає сімейні пам'ятки (фотографії, ордени й медалі, листи, вишиті рушники, картини, особисті речі членів родини тощо); – за допомогою навідних запитань вчителя розповідає	Формування уявлень про родинні традиції і пам'ятки (реліквії). Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування назв релігійних свят, родинних традицій. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Формування причинно-наслідкових зв'язків між діями предків і збереженням

		про родинні пам'ятки.	сімейних реліквій. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі складання розповіді про родинні традиції і пам'ятки. Розвиток уваги під час роботи з наочними посібниками, сімейними пам'ятками.
Громада. Різновиди людських громад.	Пояснення, бесіда з елементами обговорення. Коментоване читання і обговорення тексту. Перегляд та обговорення медіа-продуктів про різновиди людських громад.	Учень/учениця: – за допомогою вчителя визначає відмінності й особливості різних видів громад; – розуміє принцип формування людських громад на основі релігії, спільних інтересів, місця проживання, гендерного підходу тощо; – усвідомлює роль громади в житті людини / дитини.	Формування уявлень про різновиди людських громад. Корекція процесів пам'яті на основі вивчення теми. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток усного зв'язного монологічного мовлення у процесі розповіді про людські громади. Розширення активного словника учнів. Розвиток мислення на основі диференціації громад за ознаками.
Шкільна громада.	Пояснення з елементами бесіди. Розповідь. Групове	Учень/учениця: – за допомогою вчителя	Формування уявлень про шкільні громади.

	обговорення. Наведення прикладів шкільного самоврядування та власної участі в житті шкільної громади.	розуміє сутність шкільного самоврядування; – власну поведінку й діяльність здійснює з урахуванням інтересів класу та інших спільнот; – приймає активну участь в житті класу; – приймає активну участь у громадській, спортивній, трудовій та іншій діяльності закладу освіти.	Розвиток і корекція пам'яті на основі роботи з вивченими поняттями. Формування причинно-наслідкових зв'язків між діями окремого учня й класу. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі розповіді про шкільну громаду. Розвиток просторової орієнтації під час екскурсії по школі, розповіді про розташування кімнат де відбуваються заняття класів і гуртків. Розвиток зорової пам'яті. Виховання відповідальності за власні дії.
Територіальна громада. Самоврядування.	Пояснення з елементами бесіди. Групове обговорення. Коментоване читання і обговорення тексту. Формулювання запитань до тексту. Наведення прикладів	Учень/учениця: – за допомогою вчителя визначає відмінності й особливості способу життя людей в міській та сільській громадах; – за допомогою вчителя	Формування і корекція уявлень про територіальну громаду та самоврядування. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування вивчених понять. Розвиток логічного

	пов'язаних із життєдіяльністю місцевих громад та самоврядуванням у них.	усвідомлює важливість та особливості самоврядування в міській та сільській громадах; – усвідомлює роль місцевого самоврядування в житті кожної людини.	мислення при встановленні причинно-наслідкових зв'язків. Розвиток узагальнюючого мислення при визначенні відмінностей і особливостей способу життя людей в міській та сільській громадах. Розвиток усного зв'язного мовлення під час розповідей про функціонування територіальних громад та самоврядування. Розвиток дрібної моторики пальців рук у процесі виконання завдань у зошиті. Виховання любові до України, рідного краю.
Україна – наша Батьківщина.	Розповідь, пояснення в поєднанні з ілюстративним викладом навчального матеріалу. Перегляд та обговорення тематичного відео, сюжетних картин (за наявності). Бесіда.	Учень/учениця: – знає назву держави, називає столицю України, рідний населений пункт; – за допомогою вчителя називає інші міста держави, найбільші річки, гори України, моря, які омивають	Формування уявлень про Україну. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування назв географічних і природних об'єктів. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі

		береги нашої країни; – за допомогою вчителя або з опорою на карту називає сусідні до України держави.	складання розповіді про Україну. Розвиток просторової орієнтації у процесі роботи з картою. Виховання поважного ставлення до культурної спадщини України, бережного відношення до природних багатств України.
Державні символи України.	Пояснення, бесіда з елементами обговорення. Коментоване читання і обговорення тексту. Перегляд та обговорення тематичних медіа-продуктів.	Учень/учениця: – називає (вказує) державні символи України. – за допомогою вчителя розповідає значення кольорів національного прапору; – за допомогою вчителя виразно декламує гімн України (читає гімн України).	Формування уявлень про державні символи України. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування назв державних символів. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі виразного читання гімну України, складання розповіді про державні символи України. Розвиток дрібної моторики пальців рук у процесі зображення державних символів України. Виховання поважного

			ставлення до державної символіки.
Людство як велика спільнота.	Пояснення в поєднанні з проблемним, інформаційним і пояснювально-ілюстративним викладом навчального матеріалу. Перегляд та обговорення тематичного відео, сюжетних картин тощо. Бесіда, обмін думками.	Учень/учениця: – усвідомлює існування різних народів і країн на планеті; – за допомогою вчителя показує на карті сусідні держави; – за допомогою вчителя розуміє різницю між народами на основі відмінності мов, культур, вірувань тощо; – за допомогою вчителя усвідомлює відмінності в способах життя різних народів.	Формування уявлень про людство як спільноту. Розвиток мислення на основі усвідомлення особливостей способів життя різних народів. Розвиток просторової орієнтації у процесі роботи з картою. Виховання бережного ставлення до матеріальних і духовних надбань попередніх поколінь.
Перші людські спільноти.	Коментоване читання і обговорення тексту. Пояснення з елементами бесіди. Розповіді за сюжетними картинками. Перегляд та обговорення тематичного відео.	Учень/учениця: – за допомогою вчителя розповідає про спосіб життя первісних людей, їхній побут, звичаї.	Формування уявлень про життя первісних людей. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування вивчених понять. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі складання розповідей про заняття перших людських

			спільнот. Розвиток логічного мислення шляхом встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Розвиток просторової орієнтації у процесі знаходження на карті місця стоянок первісних людей. Розвиток дрібної моторики пальців рук у процесі малювання знарядь праці й зброї первісних людей. Виховання любові до Батьківщини.
Життя людей у міській та сільській громадах в минулому й тепер.	Пояснення з елементами бесіди. Коментоване читання і обговорення тексту. Наведення прикладів пов'язаних із життєдіяльністю людей у міській та сільській місцевостях.	Учень/учениця: – визначає відмінності й особливості способу життя людей в міській та сільській громадах; – за допомогою вчителя розповідає про життя людей у міській та сільській місцевості в минулому; – за допомогою вчителя визначає різницю способу життя в місті в минулому й	Формування уявлень про життя людей у міській та сільській громадах в різні часи. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування нових понять. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Формування причинно-наслідкових зв'язків на

		тепер; – за допомогою вчителя визначає різницю способу життя в селі в минулому й тепер.	усвідомлення способу життя в міській та сільській громадах. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі складання розповіді про життя в міській та сільській громадах. Розвиток мислення та процесів порівняння шляхом аналізу діяльності мешканців у міській та сільській громадах. Розвиток уваги під час роботи з наочністю. Виховання поваги до мешканців міст і сільської місцевості.
Систематизація та узагальнення знань і вмінь з розділу.	Бесіда, обмін думками. Індивідуальна робота. Дидактичні вправи. Виконання тестових завдань.	Учень/учениця: – називає власне прізвище, ім'я, по батькові, розповідає про членів своєї родини, називає їхні імена (по можливості прізвища та по батькові, професії та вид діяльності);	Розвиток і корекція уявлень про людину і сім'ю, про різні громади та місце людини в ній. Розвиток мислення на основі усвідомлення вивчених понять, встановлення причинно-наслідкових

		– за допомогою вчителя	зв'язків.
--	--	------------------------	-----------

		розповідає про власні інтереси, спосіб життя; – за допомогою вчителя розповідає про обов’язки членів сім’ї; – розповідає про родинні традиції (святкування днів народження членів сім’ї, відзначення релігійних свят тощо); – за допомогою вчителя визначає відмінності й особливості різних видів громад; – за допомогою вчителя визначає відмінності й особливості способу життя людей в міській та сільській громадах; – знає назву держави, називає столицю України, рідний населений пункт; – називає (вказує) державні символи України; – усвідомлює існування різних народів і країн на планеті.	Розвиток і корекція пам’яті на основі вивчення понять, символів та імен. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток усного зв’язного мовлення у процесі складання розповідей з тем розділу. Збагачення активного і пасивного словника вивченими поняттями. Розвиток просторової орієнтації у процесі роботи із картою України, Європи. Виховання любові до Батьківщини і рідного краю, вольових та моральних рис характеру, почуття вдячності попереднім поколінням за збереження національної ідентичності, загальноукраїнських та сімейних традицій.
--	--	---	---

Розділ II. Час і простір

Історія як наука.	Пояснення, бесіда, коментоване читання тексту, перегляд і обговорення тематичного відео (за наявності). Дидактичні ігри.	Учень/учениця: – усвідомлює необхідність вивчення історії; – розуміє різницю життя людей в різні історичні періоди (одяг, знаряддя праці, культура тощо); – за допомогою вчителя розповідає про способи життєдіяльності предків у різні часові епохи; – за допомогою вчителя використовує пошукові системи для отримання необхідної історичної інформації.	Формування уявлень про історію як науку. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування поняття «Історія». Розвиток усного зв'язного мовлення на основі свідомого відтворення навчального матеріалу. Збагачення активного словника шляхом використання вивчених понять під час відповіді. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток уваги під час роботи з наочністю. Розвиток активності і самостійності при виконанні навчальних завдань, роботи з підручником. Виховання любові до Вітчизни, минулого українського народу.
Відлік часу в історії.	Пояснення з елементами	Учень/учениця:	Формування і корекція

	бесіди. Індивідуальна робота (заповнення хронологічної таблиці, робота зі стрічкою часу, розв'язування хронологічних задач. Дидактичні ігри.	– за допомогою вчителя усвідомлює відмінність між календарним та історичним часом; – за допомогою вчителя пояснює різницю між одиницями вимірювання історичного часу і співвідносить їх (рік – половина століття – століття); – за допомогою вчителя розташовує події у хронологічній послідовності, заповнює хронологічну таблицю; – користується стрічкою часу; – установлює послідовність історичних подій за допомогою стрічки часу; – за допомогою вчителя встановлює тривалість історичних подій, явищ і процесів та їх віддаленість одних від одного.	уявлень про відлік часу в історії. Розвиток мислення шляхом визначення хронологічній послідовності, встановлення тривалості та послідовності історичних подій. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток уваги на основі роботи з наочно-дидактичними матеріалами. Збагачення активного словника історичними термінами. Розвиток усного зв'язного діалогічного мовлення у процесі спілкування з теми яка вивчається. Розвиток дрібної моторики пальців рук у процесі роботи у зошиті та зі стрічкою часу.
Географічне розташування	Пояснення з елементами	Учень/учениця:	Формування і корекція

історичних об'єктів.	бесіди. Індивідуальна робота (робота з історичним атласом, адміністративно-територіальною картою України, контурною картою). Дидактичні ігри. Дидактичні вправи на визначення розміщення історико-географічного об'єкта відносно сторін світу.	– розуміє відмінності між історичною, контурною та географічною картами; – розуміє відносно сталі та змінні історико-географічні об'єкти карти; – визначає розміщення історико-географічного об'єкта відносно сторін світу; – за допомогою вчителя розуміє та користується умовними позначеннями карти; – знаходить на історичній карті об'єкти вивчення; – за допомогою вчителя (під контролем вчителя) позначає історико-географічні об'єкти на контурній карті.	уявлень про географічне розташування історичних об'єктів. Розвиток уваги та уяви під роботи з картами та наочно-дидактичними посібниками. Розвиток і корекція пам'яті на основі запам'ятовування сторін світу, назв історико-географічних об'єктів. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток узагальнюючого мислення при заповненні таблиць. Розвиток просторової орієнтації у процесі роботи з картами. Формування причинно-наслідкових зв'язків на основі встановлення зв'язку природних умов і способу життя . Розвиток пізнавального інтересу до вивчення походження назв міст, сіл та
----------------------	--	---	---

			інших географічних об'єктів.
Мій населений пункт на картах впродовж історії.	Пояснення з елементами бесіди. Індивідуальна робота (робота з історичними картами, адміністративно-територіальною картою України). Дидактичні вправи.	Учень/учениця: – за допомогою вчителя розуміє плинність історичних процесів та їх відображення на історичній карті; – визначає розміщення свого населеного пункту відносно сторін світу; – за допомогою вчителя розуміє та користується умовними позначеннями карти; – знаходить на різних історичних картах свій населений пункт.	Формування уявлень про розташування свого населеного пункту на картах впродовж історії; Розвиток зорової пам'яті у процесі роботи з історичними картами і образною наочністю. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток когнітивних здібностей при встановленні причинно-наслідкової зв'язків. Розвиток усного зв'язного мовлення під час розповідей про свій населений пункт на різних картах. Розвиток просторової орієнтації та уяви під час роботи з історичними картами. Розвиток уваги у процесі роботи з наочністю.

			Виховання любові до рідного краю, свого населеного пункту.
Середовище та його вплив на людину.	Коментоване читання і обговорення тексту. Пояснення з елементами бесіди. Дидактичні вправи на встановлення залежності між природним середовищем і заняттями людей. Наведення прикладів впливу діяльності людини на навколишнє середовище.	Учень/учениця: – за допомогою вчителя розуміє вплив природного середовища (клімат, географічне розташування, доступ до природних ресурсів) на заняття людей, спосіб ведення ними господарства, соціальний устрій тощо; – за допомогою вчителя наводить приклади впливу діяльності людини на навколишнє середовище в часі і просторі, взаємодію людини та природи.	Формування уявлень про середовище та його вплив на людину. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування вивчених понять. Розвиток елементів логічного мислення при встановленні причинно-наслідкових зв'язків. Розвиток усного зв'язного мовлення під час висвітлення тем, які вивчаються. Розвиток просторової орієнтації та уваги у процесі роботи з наочними посібниками та історичними картами. Виховання любові до України.
Систематизація та узагальнення знань і вмінь з розділу	Бесіда, обмін думками. Індивідуальна робота. Дидактичні вправи.	Учень/учениця: – розуміє різницю життя людей в різні історичні	Розвиток і корекція уявлень про історичний час і простір.

	Виконання тестових завдань.	періоди; – за допомогою вчителя пояснює різницю між одиницями вимірювання історичного часу і співвідносить їх (рік – половина століття – століття); – за допомогою вчителя розташовує події у хронологічній послідовності, заповнює хронологічну таблицю; – користується стрічкою часу; – установлює послідовність історичних подій за допомогою стрічки часу; – визначає розміщення історико-географічного об'єкта відносно сторін світу; – знаходить на історичній карті та територіально-адміністративній картах України найбільші міста держави (на вибір вчителя),	Розвиток мислення на основі усвідомлення вивчених понять, встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Розвиток і корекція пам'яті на основі вивчення понять, назв історико-географічних об'єктів. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі складання розповідей з тем розділу. Збагачення активного і пасивного словника вивченими поняттями. Розвиток просторової орієнтації у процесі роботи з різноманітними картами. Виховання любові до Батьківщини, рідного краю, свого населеного пункту.
--	-----------------------------	---	--

		свій населений пункт; – за допомогою вчителя розуміє вплив природного середовища на заняття людей і спосіб ведення ними господарства.	
Розділ III. Джерела пізнання минулого і сучасного			
Джерела інформації. Звідки люди пізнають інформацію?	Пояснення з елементами бесіди. Обговорення, порівняння, вирішення проблемних питань, евристична бесіда. Робота з текстовими, аудіо та відео джерелами інформації.	Учень/учениця: – за допомогою вчителя застосовує поняття «джерело інформації»; – називає найбільш популярні джерела інформації на сучасному етапі розвитку суспільства; – за допомогою вчителя використовує пошукові системи для отримання інформації, дізнається значення незнайомих слів	Формування уявлень про джерела інформації. Збагачення активного і пасивного словника вивченими поняттями. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі розповіді про джерела інформації. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування алгоритму дій з пошуку інформації.
Усні джерела.	Пояснення з елементами бесіди. Коментоване читання усних історичних джерел. Прослуховування Аудіо файлів з історичними піснями. думами, легендами	Учень/учениця: – розуміє значення усних джерел у формуванні уявлень про життя людей у минулі часи; – за допомогою вчителя	Формування уявлень про усні джерела. Розвиток і корекція вмінь критично осмислювати усні джерела інформації. Розвиток свідомого

	тощо. Перегляд інтерв'ю	критично осмислює легенди,	сприйняття	образно-
--	-------------------------	----------------------------	------------	----------

	учасників історичних подій. Перегляд народних казок.	перекази, історичні пісні та думи; – за допомогою вчителя використовує пошукові системи для знаходження потрібної інформації та усних історичних джерел.	вербальної інформації. Розвиток уваги у процесі роботи з адаптованими історичними усними джерелами. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі відповідей на основі вивченого матеріалу. Розвиток емоційного ставлення до почутого та прочитаного. Формування ціннісного ставлення до надбань духовної культури українського народу.
Речові джерела.	Розповідь. Пояснення. Бесіда. Дослідження матеріальних джерел під час екскурсії до музею або на прикладі їхніх зображень. Встановлення орієнтовного історичного періоду на основі опрацювання речового джерела. Створення розповіді про уявного власника речового	Учень/учениця: – розуміє значення речових джерел у формуванні уявлень про життя людей у минулі часи; – диференціює джерела на усні та речові; – пояснює значення понять «археологія» та «музей»; – за допомогою вчителя розповідає про речові	Формування уявлень про речові джерела. Розвиток і корекція мислення на основі вивченого матеріалу. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток уваги у процесі роботи з речовими джерелами.

	джерела.	джерела; – наводить приклади речових джерел.	Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі відповідей на основі вивченого матеріалу. Збагачення словника шляхом використання понять «археологія» та «музей». Розвиток емоційного ставлення до почутого та прочитаного. Формування ціннісного ставлення до надбань матеріальної культури українського народу.
Писемні джерела.	Розповідь. Пояснення. Бесіда. Встановлення орієнтовного історичного періоду на основі опрацювання писемного джерела. Створення розповіді про події на основі опрацювання писемного джерела.	Учень/учениця: – розуміє значення писемних джерел у формуванні уявлень про життя людей у минулі часи; – диференціює джерела на усні, речові та писемні; – за допомогою вчителя розповідає про події на основі опрацьованого адаптованого історичного документу;	Формування уявлень про писемні джерела. Розвиток і корекція мислення на основі вивченого матеріалу. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток уваги у процесі роботи з адаптованими писемними джерелами. Розвиток усного зв'язного

		– за допомогою вчителя розповідає про писемні джерела; – наводить приклади писемних джерел.	мовлення у процесі відповідей на основі вивченого матеріалу. Збагачення словника шляхом використання вивчених понять. Розвиток емоційного ставлення до почутого та прочитаного. Формування ціннісного ставлення до надбань матеріальної та духовної культури українського народу.
Аудіовізуальні джерела.	Пояснення, перегляд фото -, кінодокументів, пам'яток образотворчого мистецтва, картин, малюнків. Встановлення орієнтовного історичного періоду на основі опрацювання аудіовізуальних джерел. Створення розповіді про події на основі опрацьованих	Учень/учениця: – розуміє значення аудіовізуальних джерел у формуванні уявлень про життя людей у минулі часи; – за допомогою вчителя диференціює джерела на усні, речові писемні та аудіовізуальні; – за допомогою вчителя розповідає про події на	Формування уявлень про аудіовізуальні джерела. Розвиток і корекція мислення на основі вивченого матеріалу. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток уваги у процесі роботи з адаптованими писемними джерелами.

	аудіовізуальних джерел.	основі пам'яток	опрацьованих образотворчого	Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі
--	-------------------------	--------------------	--------------------------------	---

		мистецтва, фото і кінохроніки, мережі Internet та інших аудіовізуальних джерел; – наводить приклади аудіовізуальних джерел; – за допомогою вчителя використовує пошукові системи для знаходження потрібної інформації.	відповідей на основі вивченого матеріалу. Збагачення словника шляхом використання вивчених понять. Розвиток емоційного ставлення до почутого та прочитаного. Формування ціннісного ставлення до надбань матеріальної та духовної культури українського народу.
Дослідження інформаційних джерел, їх реставрація та збереження.	Розповідь. Пояснення. Бесіда. Обмін думками. Перегляд та обговорення тематичних медіа-продуктів.	Учень/учениця: – за допомогою вчителя диференціює джерела інформації; – усвідомлює необхідність реставрації тих пам'яток історії, які цього потребують; – за допомогою вчителя розповідає про вивчення, реставрацію та збереження пам'яток історії;	Формування уявлень про дослідження інформаційних джерел, їх реставрацію та збереження. Розвиток і корекція мислення на основі вивченого матеріалу. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі

		– називає місця зберігання джерел інформації	відповідей на основі вивченого матеріалу.
--	--	---	--

		(бібліотеки, музеї, архіви, медіатеки); – усвідомлює значення історичних джерел інформації та необхідності бережливого відношення до них.	Розвиток уваги у процесі роботи з наочними, дидактичними та відеоматеріалами. Збагачення словника шляхом використання вивчених понять. Виховання бережливого ставлення до матеріальної культури нашого народу.
Систематизація та узагальнення знань і вмінь з розділу.	Бесіда, обмін думками. Індивідуальна робота. Дидактичні вправи. Виконання тестових завдань.	Учень/учениця: – за допомогою вчителя диференціює джерела на усні, речові писемні та аудіовізуальні; – за допомогою вчителя наводить приклади джерел інформації; – за допомогою вчителя використовує пошукові системи для отримання інформації.	Розвиток і корекція уявлень про джерела пізнання минулого та сьогодення. Розвиток мислення на основі усвідомлення вивчених понять, встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Розвиток і корекція пам'яті на основі вивчення понять, конкретних прикладів усних, речових, писемних та аудіовізуальних джерел. Розвиток і корекція усного зв'язного мовлення у процесі складання розповідей з тем розділу.

			Збагачення активного і пасивного словника вивченими поняттями. Виховання любові до Батьківщини, надбань духовної та матеріальної культури нашого народу.
Розділ IV. Історія навколо нас			
Музей як місце зберігання та вивчення пам'яток історії.	Розповідь з опорою на наочні посібники. Коментоване читання навчального тексту. Перегляд та обговорення тематичних медіа-продуктів. Бесіда. Обмін думками.	Учень/учениця: – за допомогою вчителя розуміє різновиди музеїв (художні, історичні, краєзнавчі та інші); – усвідомлює значення музеїв для розуміння історії сучасною людиною; – за допомогою вчителя називає найбільші музеї України; – за допомогою вчителя розповідає про місцеві музеї, шкільний музей, музейну кімнату тощо.	Розвиток і корекція уявлень про музеї та їхнє функціональне призначення. Розвиток уваги і зорової пам'яті у процесі роботи з наочними посібниками. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток когнітивних здібностей при встановленні причинно-наслідкових залежностей. Розвиток усного зв'язного мовлення під час розповідей про музеї. Розширення активного словника у процесі бесід, розповідей, опису,

			характеристик, пояснень навчального матеріалу. Виховання любові до історії Батьківщини.
Історія у географічних назвах. Топоніміка.	Пояснення з елементами бесіди. Обмін думками. Перегляд та обговорення тематичних аудіовізуальних матеріалів.	Учень/учениця: – за допомогою вчителя пояснює походження назви «Україна»; – пояснює значення свого імені; – за допомогою вчителя пояснює походження назви столиці, обласного центру, рідного населеного пункту, вулиць, урочищ, водойм тощо; – за допомогою вчителя використовує пошукові системи для отримання інформації.	Формування уявлень про топоніміку. Розвиток пам'яті на основі вивчення нових понять, назв історико-географічних об'єктів. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток уваги у процесі роботи із наочно-дидактичними посібниками. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі пояснення походження географічних назв. Розширення активного словника учнів шляхом застосування вивчених понять під час відповідей. Розвиток дрібної моторики пальців рук у процесі роботи у зошиті та розв'язання

			дидактичних завдань.
Пам'ятка архітектури як джерело історико-культурної інформації.	Пояснення з елементами бесіди. Коментоване читання навчального тексту. Обмін думками. Перегляд та обговорення тематичних аудіовізуальних матеріалів.	Учень/учениця: – за допомогою вчителя називає найбільш відомі національні пам'ятки архітектури; – за допомогою вчителя пов'язує пам'ятки архітектури з місцями їх розташування; – усвідомлює цінність пам'яток архітектури та необхідність їх збереження і подальшого вивчення; – за допомогою вчителя використовує пошукові системи для отримання потрібної інформації.	Формування і корекція уявлень про пам'ятки архітектури. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування нових понять, назв відомих українських пам'яток архітектури. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі складання розповідей про важливість пам'яток архітектури. Розвиток дрібної моторики пальців рук у процесі виконання дидактичних завдань у зошиті. Виховання любові до Батьківщини, бережливого ставлення до матеріальної культури українського народу.
Пам'ятка історії як місце важливої історичної події.	Пояснення в поєднанні з ілюстративним викладом навчального матеріалу. Перегляд та обговорення	Учень/учениця: – за допомогою вчителя розуміє змістове наповнення поняття «пам'ятка історії»	Формування уявлень про пам'ятки історії. Розвиток пам'яті на основі вивчення назв найбільш

	тематичного відео, сюжетних картин. Бесіда, обмін думками. Дидактичні вправи.	(місця, пов'язані з важливими історичними подіями, з життям та діяльністю відомих осіб, культурою та побутом народів, місця окремих або масових поховань, місця бойових дій тощо); – за допомогою вчителя називає найбільш значні пам'ятки історії України; – за допомогою вчителя називає місцеві пам'ятки історії України.	відомих пам'ятки історії України. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток уваги у процесі роботи із наочно-дидактичними посібниками. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі розповідей про пам'ятки історії. Розширення активного словника учнів шляхом застосування вивчених понять під час відповідей. Виховання любові до Батьківщини, бережливого ставлення до пам'яток історії.
Пам'ятники як споруди увічнення пам'яті про людей та важливі події.	Пояснення в поєднанні з ілюстративним викладом навчального матеріалу. Перегляд та обговорення зображень найбільш відомих пам'ятників України та регіону. Бесіда, обмін	Учень/учениця: – за допомогою вчителя розуміє різницю між поняттями «пам'ятка історії» та «пам'ятник»; – з опорою на наочність називає відомі пам'ятники	Формування уявлень про пам'ятники. Розвиток свідомого сприйняття образно-вербальної інформації. Розвиток уваги у процесі роботи із наочно-

	думками.	столиці, обласного центру, рідного населеного пункту.	дидактичними посібниками. Розвиток усного зв'язного мовлення у процесі розповідей про пам'ятники історії. Розширення активного словника учнів шляхом застосування вивчених понять під час відповідей. Виховання любові до Батьківщини, бережливого ставлення до пам'ятників як споруд увічнення пам'яті про людей та важливі події.
Систематизація та узагальнення знань і вмінь з розділу.	Бесіда, обмін думками. Індивідуальна робота. Дидактичні вправи. Виконання тестових завдань.	Учень/учениця: – усвідомлює значення музеїв для розуміння історії сучасною людиною; – за допомогою вчителя називає найбільші музеї України; – за допомогою вчителя пояснює походження назви столиці, обласного центру, рідного населеного пункту; – з опорою на наочність називає найбільш відомі	Розвиток і корекція уявлень про діяльність музеїв, про пам'ятки архітектури, пам'ятки історії та пам'ятники. Розвиток мислення на основі усвідомлення вивчених понять, встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Розвиток і корекція пам'яті на основі вивчення понять. Розвиток і корекція усного

		пам'ятники, пам'ятки архітектури та історії.	зв'язного мовлення у процесі складання розповідей з тем розділу. Збагачення активного і пасивного словника вивченими поняттями. Виховання патріотичних почуттів до Батьківщини.
Узагальнення до курсу			
Систематизація та узагальнення знань і вмінь з курсу «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас»	Бесіда. Індивідуальна робота. Виконання тестових завдань.	Учень/учениця: – за допомогою вчителя розповідає про власні інтереси, спосіб життя, обов'язки членів сім'ї, розповідає про родинні традиції; – знає назву держави, називає столицю України, рідний населений пункт, називає (вказує) державні символи України; – знаходить на історичній карті та територіально-адміністративній картах України столицю, найбільші міста держави, свій	Розвиток і корекція уявлень на основі вивченого матеріалу в 5 класі. Розвиток мислення на основі узагальнення вивченого матеріалу в 5 класі. Збагачення активного і пасивного словника вивченими поняттями. Розвиток і корекція пам'яті на основі вивчення понять в курсі «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас». Розвиток і корекція усного зв'язного мовлення у процесі складання

		населений пункт;	розповідей	з	тем
--	--	------------------	------------	---	-----

		– за допомогою вчителя розуміє сутність усних, речових, писемних і аудіовізуальних джерел і диференціює їх; – за допомогою вчителя пояснює походження назви столиці, обласного центру, рідного населеного пункту; – з опорою на наочність називає найбільш відомі пам'ятки архітектури та історії.	навчального курсу. Розвиток пізнавальної активності, мотивації до вивчення курсу «Вступ до історії України та громадянської освіти». Виховання любові до України, українського народу, родини, батьків.
--	--	--	--